

Notulen NETWERKGROEPEN SAMEN LEREN LEVEN en VIRTUEEL EXPERTISE CLUSTER

Datum : 10 december 09:00-10:30 uur via TEAMS

Aanwezig: Astrid Ottenheym, Fred d Wildt, Michael Bunnink, Ferd v.d. Eerenbeemt (toehoorder), Jasper v Someren, Marieke Ettema, Daniëlle Bart, Rosanna v Wonderen, Sanne Buijsrogge, René Krom, Marchien Bakker, Jolande Brinkman, Suzanne de Wit, Christiaan Quint, Frans Larooi, Monica de Wit, Yvonne Vellinga

Afwezigen m.b.: Regien heeft een studiedag. Verder afmeldingen van: Hans Schuman, Cynthia Bakker, Marga Bakker, Nienke Oosting, Kees v.d. Graag, Kim Rijnsent, Marleen v.d. Craats, Bettina Eroglu, Jeroen Spanbroek

AGENDAPUNTEN

1. **Opening**

Doel van de bijeenkomst :

Astrid licht toe dat de onderwijsontwikkelingen ons vragen om het dialoog rondom inclusief onderwijs aan te gaan. In ons SWV worden al mooie stappen gezet. Er zijn speciale voorzieningen op reguliere basisscholen en de eerste scholen sluiten al bij het dialoog aan.

1. Met de ontwikkeling van inclusief onderwijs dragen we bij aan het leggen van een fundament voor de ontwikkeling naar een inclusieve samenleving.

We zien een groei van SO en SBO. Waarbij door het SO het signaal afgegeven wordt dat er van de 150 kinderen op SO er waarschijnlijk 120 teruggeplaatst zouden kunnen worden naar regulier. Dit vraagt om nader onderzoek. Wat is hier aan de hand? Hoe kunnen we dit voorkomen? En hoe zorgen we voor terugkeer

2. **Mededelingen:**

- Ferd van de Eerenbeemt van Inspirezzo sluit aan als toehoorder
- [Door de ogen van India](#) en kamerbrief 4 nov 2020
- **NWG SLL groeit**

Inclusie leeft!! Scholen zijn zich bewust van de beweging en zien steeds meer de mogelijkheden hoe ze (al of niet m.b.v. ondersteuning) kinderen op het regulier kunnen opvangen. Ze hebben behoefte aan expertise en zien er de meerwaarde van in om zich bij deze NWG aan te sluiten. In volgende NWG SLL-bijeenkomst moeten we kijken hoe we de toekomst van de NWG voor ons zien i.r.t. ons procesplan.

Dit zou er mogelijk toe kunnen leiden dat we een de NWG in twee delen gaan vormgeven, waarbij bijv. één groep op procesbewaking gaat zitten en de andere groep die zich bezig gaat houden met het delen van ervaringen.

3. **Notitie Inclusie**

In het kader van de uitvoeringsagenda is er een werkgroep geweest die zich gebogen heeft over het onderwerp inclusief onderwijs.

In deze werkgroep zaten beleidsmedewerkers van de verschillende gemeentes van de verschillende disciplines en consultants van SWV VO en PO, die als opdracht hebben om de ontwikkelingen van de uitvoeringsagenda te initiëren.

Het doel van de 'beleidsgroep Inclusie' was om een notitie op te stellen over wat inclusief onderwijs inhoudt en wat dit betekent voor de verschillende partijen. (leerlingen, ouders, leerkrachten, scholen, besturen, huisvesting, leerlingenvervoer, jeugdhulp)

Jenny Falke had de opdracht gekregen om voor 1 oktober als iets klaar te hebben voor een

eerste bespreking waardoor zij een basisnotitie had opgesteld die een leidraad vormde voor het gesprek.

In de opzet zijn verschillende scenario's uitgewerkt die mogelijk kunnen leiden tot een gefaseerde invoer van inclusief onderwijs. Deze scenario's zijn niet hetzelfde als diegene die wij hier bespreken, maar komen wel sterk overeen. (zie onderaan deze notulen)

4. Brainstorming over 3 scenario's in kleine groepen

Ter inspiratie: film Swift

Omdat er in ons samenwerkingsverband al veel ontwikkelingen zijn t.a.v. inclusief onderwijs willen wij ons dan ook richten op de stappen die voor ons het meest relevant zijn. (In het scenario van de gemeentelijke notitie gaat het om stap 6 en 7 van **bijlage 1.**)

Wij formuleren ze alleen iets anders, omdat we al te maken hebben met verschillende ontwikkelingen die toeleiden naar Inclusief Onderwijs en beter passen bij ons SWV.

We gaan uiteen in Breakoutrooms om met elkaar in gesprek te gaan over c,d en e.

Dit gesprek voeren we op basis van een aantal deelvragen.(zie **bijlage 2**)

- a) Versterken van de basis (professionalisering bao)
- b) Aparte voorzieningen binnen het SWV
- c) Enkele scholen binnen het SWV zijn inclusiever
- d) Elk werkgebied van het SWV is BIJNA inclusief
- e) Elk werkgebied is inclusief door samenwerkende scholen
- f) Inclusief onderwijs

AD c): Enkele scholen binnen het SWV zijn inclusiever:

Enkele scholen binnen een werkgebied/wijk bieden inclusief onderwijs. Voor een klein percentage leerlingen blijft het speciaal onderwijs bestaan.

Onderwijs en Jeugdhulp werken samen in de begeleiding van de kinderen die een specifieke hulpvraag hebben op onderwijs of zorg.

AD d): Elk werkgebied van het SWV is BIJNA inclusief:

Een aantal kinderen gaat dan nog naar een aparte voorziening (Lang of kortdurend).

En voor een klein percentage leerlingen blijft het speciaal onderwijs bestaan. Onderwijs en Jeugdhulp werken samen in de begeleiding van de kinderen die een specifieke hulpvraag hebben op onderwijs of zorg, waarbij er sprake is van een samenwerking met de wijk (Bijv. buurthuizen, sportverenigingen, jeugdhulp, gezondheidszorg etc.) die kunnen bijdragen aan een complete ondersteuning op maat van het kind.

AD e): Elk werkgebied is inclusief door samenwerkende scholen:

In elk werkgebied kunnen ze samen alle leerlingen onderwijs-en-zorg-op-maat bieden door diversiteit van ondersteuningscapaciteit. De kans dat een leerling nu nabij zijn woonomgeving onderwijs krijgt is weer groter. Voor een kleiner deel blijft speciaal onderwijs bestaan. (in Heerhugowaard en Alkmaar). De specialisten van het S(B)O en VSO ondersteunen in de reguliere basisschool. Er is sprake van een samenwerking met de wijk (Bijv. buurthuizen, sportverenigingen, jeugdhulp, gezondheidszorg etc.) die kunnen bijdragen aan een complete ondersteuning op maat van het kind.

In het kort de opbrengsten: (uitwerking in bijlage 2)

2. De Mindset van leerkrachten van inclusievere scholen kunnen een enorme wervende kracht hebben voor scholen die nog twijfelen.
3. Er zit veel potentie in om snel te gaan DOEN en niet te lang te blijven twijfelen. Het vraag alleen om LEF
4. Het is belangrijk dat we in de Netwerkgroepen meer mensen uitnodigen uit het reguliere onderwijs of als Netwerkgroepen naar de scholen toe gaan.
5. Administratieve rompslomp rondom PGB's, vervoer en OZA's vormen een drempel die genomen moet worden.
6. Welke veranderingen zijn nodig in ons schoolsysteem? Dit zou per school bekeken moeten worden.
7. Wij denken dat inclusieve werkgebieden een haalbare optie is
8. Samenwerking BAO/SBO/SO moet breder getrokken worden. (o.a. door na plaatsing in S(B)O BAO betrokken te houden bij leerling)

5. Rondvraag en afsluiting

De volgende stap is dat we met elkaar gaan kijken hoe wij per NWG gaan kijken welke groep we wensen te behouden. Welke actiepunten dan nodig zijn.

In het VEC zal besproken moeten worden hoe SO en SBO meer kunnen gaan aansluiten bij het BAO. Het doel is dat we dit schooljaar gaan gebruiken om aan te sturen op een samengaan van VEC en SLL.

Bijlage 1: Scenario's volgens notitie Inclusief Onderwijs

1. **Basis versterken** : professionalisering van de leerkracht multidisciplinaire teams op school
2. **Integratie op locatie**: reguliere scholen en SO delen alleen 'overhead': bestuur, locatie, voorzieningen, maar de kinderen krijgen wel apart les. Kortom: in feite krijg je twee aparte scholen in 1 gebouw. De focus ligt in dit scenario op 'thuisnabij'.
3. **Aansluiten bij en versterken van bestaande initiatieven**: zoals hierboven geschetst, gebeurt er al heel veel in onze regio. De reeds bestaande activiteiten versterken we, breiden we uit en de lessen verspreiden we verder naar andere scholen. In dit scenario is het dus mogelijk dat de school niet nabij de woonomgeving is en de leerling afhankelijk is van vervoer.
4. **Deels gezamenlijk: aparte voorziening in reguliere school** waarbij je waar mogelijk zoveel mogelijk gebruikmaakt van de voorzieningen die er voor alle kinderen zijn (kantine, theatervoorstelling, etc). dus vindt wel meer uitwisseling plaats. Dit is dus een aparte klas naast reguliere klassen. In dit scenario is het dus mogelijk dat de school niet nabij de woonomgeving is en de leerling afhankelijk is van vervoer.
5. **Onderwijs toevoegen aan zorginstellingen**: . Kinderen betere ontwikkelkansen bieden gebeurt niet alleen op school, maar ook in de zorg. En soms lukt het dan om alsnog vanuit de zorginstelling de stap naar speciaal onderwijs te maken.
6. **Deels gescheiden aanbod, deels gedeeld aanbod onderwijs**. In dit scenario delen speciaal en regulier onderwijs niet alleen een gebouw, maar ontstaan ook daadwerkelijk meer mengvormen van speciaal en regulier onderwijs. Dit kan betekenen dat kinderen in principe in een reguliere klas zitten maar af en toe een uitstapje maken naar een speciale klas (en andersom). Nog wel speciaal onderwijs voor leerlingen die echt intensieve ondersteuning nodig hebben. De focus ligt in dit scenario op 'zo normaal als mogelijk'. Voor een klein percentage leerlingen blijft het speciaal onderwijs bestaan.
7. **Echte keuzevrijheid in elk werkgebied**: in elk werkgebied is minstens een inclusieve school om voor te kunnen kiezen. Of: In elk werkgebied kunnen ze samen alle leerlingen onderwijs- en-zorg-op-maat bieden door diversiteit van ondersteuningscapaciteit. De scholen in het werkgebied werken hiervoor nauw samen. De kans dat een leerling nu nabij zijn woonomgeving onderwijs krijgt is weer groter. Voor een klein deel blijft speciaal onderwijs bestaan voor tijdelijke interventies en begeleiding.
8. **Inclusie: volledig gedeeld aanbod** voor alle leerlingen. Afschaffen van het speciaal onderwijs, dit bestaat niet meer (Geen SBO, SO of VSO meer).
9. **De inclusieve wijk**: In dit scenario kijken we niet alleen naar het onderwijs, maar breder naar geïntegreerde voorzieningen die bijdragen aan versterking van de sociale cohesie en participatie op buurt- wijk- en dorpsniveau en terugdringing van achterstand, uitsluiting en marginalisatie. De gemeenten inventariseren hun totale jeugdbudget, van preventie tot en met specialistische jeugdhulp, en zetten dit gericht in per wijk, afhankelijk van de populatie daar. NB: dit scenario is moeilijk toepasbaar op grootschalige MBO-locaties, tenzij je die locaties zelf tot 'wijk' bestempelt.

1 Wat wordt er al gedaan? Wat heeft dat ons geleerd?

De Bonte Mol is een school waar leerlingen met Down een kans krijgen binnen een reguliere setting. Andere kinderen leren om te gaan met kinderen met een beperking en de leerling met Down krijgt meer input, waardoor hij een leervoorsprong (lijkt) te hebben op andere leerlingen met Down.

[Taalzwakke kinderen profiteren van gebarentaal](#). Dit is wetenschappelijk bewezen. Daarom wordt het ook voor TOS-leerlingen ingezet en bij leerlingen met dyslexie.

Er worden nog veel andere leerlingen verwezen, die ze graag zouden binnenhouden. Heliomare adviseert hoe het basisonderwijs langdurig zieke kinderen of kinderen met een handicap binnen kan houden.

Veel kinderen hebben revalidatietherapie en inclusiever onderwijs zou betekenen dat die AB-er zouden moeten worden ingezet op de basisscholen.

Nexus ziet een groei van het SO. Dit staat haaks op de doelstelling van afname en het inclusieve denken. Op dit moment hebben ze in de onderbouw SO- en SBO-leerlingen bij elkaar zitten. Dit draagt bij aan de positieve dynamiek in school. En biedt daarmee ook perspectief op terugkeer.

In zijn algemeenheid valt op dat basisscholen steeds meer open staan voor leerlingen met een zorgvraag. Ze houden steeds vaker deze leerlingen binnen de school of stellen hun deuren voor deze kinderen bewust open. Hierbij is men zich bewust van het feit dat men zich steeds meer moet professionaliseren.

We mogen trots zijn op de plaatselijke initiatieven. Deze leren ons dat je geduldig moet volharden, LEF moet tonen, want er is meer mogelijk dan je voor mogelijk houdt!

Al zijn er zijn ook grenzen.(Bijv. grootte van de groep, expertise, welzijn van het kind)

2 Welke drempels moesten we (nog) wegnemen? Welke drempels kunnen we nog verwachten?

- Helderheid van geldstromen en zo min mogelijk administratieve last. We lopen nu tegen veel administratieve rompslomp aan (aanvraag PGB, zorgarrangement, schoolvervoer, beperkende regels)
- Mindset van de leerkrachten op een dorpschool is anders. Zij vinden 'het is sneu' dat het kind het dorp uit moet. En gaan tot het uiterste om een kind op school te houden.
- Expertise m.b.t. gedragsproblematiek.
- Huidig schoolsysteem zouden we moeten aanpassen en we moeten meer gaan kijken naar verschillende niveaus, zodat we meer kinderen binnen kunnen houden.
- Vroegtijdig signaleren van leer- en ontwikkelingsproblemen is wenselijk. Net als vroegtijdige signalering van leerlingen die mogelijk van S(B)O kunnen terugkeren naar BAO Die beweging is wel gestart, maar toch zien we niet dat er terugkeer is. Hier zou dan wel aan gewerkt moeten worden. Sanne geeft aan dat hier wel een drempel ligt bij ouders, want die zien vaak een 'nieuwe' schoolwisseling niet zitten.
- Parlan werkt nu met individuele budgetten en met groepsfinanciering. Dit laatste is het meest wenselijk. Er zijn steeds meer basisscholen die de wens hebben om zorg de school in te halen.

- De verbinding tussen S(B)O en regulier moet beter. Nu zijn het twee aparte werelden. Er is een wens om met elkaar te kunnen leren.

3 Wat is in dit scenario wenselijk t.a.v. het Speciaal Onderwijs? En de speciale voorzieningen?

Interprofessioneel werken. Basisonderwijs moet betrokken blijven bij de geplaatste leerling, zodat zij zich ook verantwoordelijk blijven voelen. Terugkeer blijft dan in het vizier en gespreksonderwerp. Daarnaast komt dan ook de expertise steeds meer de school in.

SO en SBO blijven echt wel nodig. Belangrijk is te weten voor welk kind je het doet en dat een kind gelukkig moet zijn. Het gaat er dus om dat iedereen de doelgroep kent en welke stappen er gezet moeten worden in het belang van het gelukkige kind.

Daardoor zien we dat scenario d zeker haalbaar is. Mede doordat scenario c al draait.

4 Wat zou de eerste stap kunnen zijn om dit scenario te realiseren? En hoe ziet dat er dan uit in de praktijk?

- Belangrijk is om de samenwerking tussen BAO-regulier <> S(B)O en SBO <> SO te versterken
- Delen van successen en ervaringen om mindset om te buigen.
- Intensief kennis delen, ook tussen basisscholen. De wens is er wel, urgentie wordt onderkend, maar HOE?
- NWG-en samenvoegen,
- Afgevaardigde van de S(B)O nemen deel aan de trimesteroverleggen in de werkgebieden.
- ..

5 Wat is daarvoor nodig? (van Gemeente, SWV, bestuur, directie, leerkrachten, OPR/MR, ouders)

- Onderwijssysteem in regulier moet aangepast worden.
- Inclusie vraagt iets van het schoolgebouw. Mag dit wat kosten?
- Inclusie vraagt iets van de samenleving.
- Doel van het onderwijs moet zijn om alle kinderen op deze inclusieve samenleving voor te bereiden.